

HELSINKI 200 VUOTTA PÄÄKAUPUNKINA -JUHLAVUOSI 2012

1. TAUSTA

Helsinki juhli pääkaupungiksi tulonsa 200-vuotisjuhlaa vuonna 2012. Helsingin korottamista Suomen pääkaupungiksi vuonna 1812 voi pitää kaupungin perustamisen ohella sen historian tärkeimpänä käännekohtana. Keisari Aleksanteri I:n 8.4.1812 päivämä käskykirje käynnisti Helsingin kasvun Suomen ainoaksi metropoliksi. Uusi asema vaikutti jälleenrakennettavan kaupungin ulkomuotoon ja arkkitehtuuriin. Kahdessa vuosisadassa Helsingistä on kehittynyt Suomen hallinnollinen, poliittinen, kulttuurinen, taloudellinen ja väestöllinen keskus. Helsinki on eduskunnan, presidentin ja muiden keskeisten valtion instituutioiden tyyssija, kansallisten kulttuurilaitosten koti ja maan talouden moottori, joka vetää puoleensa uusia asukkaita ja matkailijoita niin Suomesta kuin ulkomailtakin.

2. JUHLAVUODEN TAVOITTEET

Juhlavuosi haluttiin rakentaa kaupunkilaisten ja kaikkien suomalaisten juhluvuodeksi. Tavoitteena oli tehdä tunnetuksi Helsingin kehitystä Suomen pääkaupungiksi ja sen vaiheita pääkaupunkiaikana sekä nostaa esiin toimivan ja menestyvän Helsingin merkitys koko maan hyvinvoinnin edistäjänä. Pietarin ja Berliinin merkitystä pääkaupungin syntyhistoriassa esiteltiin tapahtumissa ja seminaareissa. Juhlavuosi kosketti myös kaupungin omaa henkilöstöä sekä Helsingissä toimivia yrityksiä ja järjestöjä, joiden historiaa ja tulevaisuutta valotettiin ohjelmassa. Helsinki pyrki juhluvuoden kunniaksi tekemään pääkaupungista kiehtovamman ja kotoisamman siellä asuville ja vieraileville. Tapahtumilla haluttiin vahvistaa helsinkiläisten identiteettiä pääkaupunkilaisina ja innostaa kaikkia suomalaisia, läheltä ja kaukaa, tutustumaan pääkaupunkiinsa

3. ORGANISAATIO

Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -työryhmä

Kaupunginjohtaja asetti 17.6.2009 (Khs § 40) työryhmän valmistelemaan juhluvuoden ohjelmaa. Työryhmän tehtävänä oli valmistella alustavat ohjelmaehdotukset kustannusarvioineen kaupunginjohtajalle 31.1.2010 mennessä.

Työryhmä koostui kaupungin keskeisimpien virastojen sekä Helsingin yliopiston ja valtioneuvoston kanslian edustajista. Tarvittaessa kokouksiin kutsuttiin asiantuntijavieraita kaupungin sisältä ja ulkopuolelta. Työryhmä laati kaupunginjohtajalle luonnoksen juhluvuoden ohjelmaksi, toteuttamisorganisaatioksi sekä talousarvioksi, jotka esiteltiin kaupunginhallitukselle 12.4.2010 (440 §, liite 1). Esitykseen liitettiin työryhmän 19.2.2010 laatima mietintö (liite 2).

Joulukuussa 2010 juhluvuoden tuottajaksi nimettiin Hilikka Hytönen talous- ja suunnittelukeskuksen elinkeinopalvelun tapahtumayksiköstä.

Työryhmän puheenjohtajana toimi elinkeinojohtaja Eero Holstila 31.8.2011 asti. Sen jälkeen puheenjohtajuudesta vastasi vs. kulttuurijohtaja Veikko Kunnas.

Työryhmän jäseniksi nimettiin erityisasiantuntija Victor Andersson hallintokeskuksesta, erityisasiantuntija Nina Brander valtioneuvoston kansliasta, erikoistutkija Martti Helminen tietokeskuksesta, tuottaja Hilikka Hytönen talous- ja suunnittelukeskuksesta, aluesuunnittelija Anu Kiiskinen rakennusvirastosta, projektipäällikkö Ira Leväaho Helsingin yliopistosta, tapahtumapäällikkö Saira Machere talous- ja suunnittelukeskuksesta, johtaja Asta Manninen tietokeskuksesta, museonjohtaja Tiina Merisalo kaupunginmuseosta, vs. maahanmuuttoasioiden johtaja Leena Pellilä henkilöstökeskuksesta, elinkeinojohtaja Marja-Leena Rinkineva talous- ja suunnittelukeskuksesta, arkkitehti Janne Prokkola kaupunkisuunnitteluvirastosta, viestintäpäällikkö Liisa Suoninen opetusvirastosta ja viestintäpäällikkö Eero Waronen hallintokeskuksesta.

Sihteeristönä toimivat tutkija Jere Jäppinen kaupunginmuseosta ja tiedottaja Paula Katajamäki hallintokeskuksesta.

Työryhmä kokoontui viisi kertaa v. 2009, kahdeksan kertaa v. 2010, seitsemän kertaa v. 2011 ja viisi kertaa v. 2012. Viimeinen kokous oli 4.3.2013, jolloin käsiteltiin juhluvuoden loppuraportti.

Juhlavuodelle ei kutsuttu valtuuskuntaa. Sen sijaan 3.5.2011 järjestettiin airutseminaari, jossa esiteltiin juhluvuoden suunnitelmat ja kuultiin tärkeimpien sidosryhmien puheenvuorot.

4. JUHLAVUODEN BUDJETTI

Kaupunginhallitus osoitti 12.4.2010 (440 §, liite 1) juhluvuoden budjetiksi vuosille 2011–2012 yhteensä 850 000 euroa. Lisäksi kaupunginhallitus kehotti virastoja ja liikelaitoksia varautumaan juhluvuoden viettoon talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksissaan. Juhlavuoden budjetissa varauduttiin viestintään ja markkinointiin sekä virallisiin juhllisuuksiin.

Mietintö 19.2.2010 - kustannusarvio	2010...2011	2012	YHTEENSÄ
Henkilöstömenot	50 000,00	100 000,00	150 000,00
Viestintä (ilme, nettisivut)	50 000,00	150 000,00	200 000,00
Viralliset tilaisuudet (seminaarit)	0,00	200 000,00	200 000,00
Tapahtumasisällöt	0,00	150 000,00	150 000,00
Infra (rakenteet, huolto, turva)	0,00	150 000,00	150 000,00
YHTEENSÄ	100 000,00	750 000,00	850 000,00

Toteutuneet kustannukset	2010-11	2012	YHTEENSÄ
Tuottajan palkka (25 kk, 2010-2012)	53 650,00	51 650,00	105 300,00
Julkaisusuunnittelija (5 kk)	9 700,00	9 700,00	19 400,00
Muut palkat, palkkiot	0,00	37 200,00	37 200,00
Markkinointi, viestintä	72 100,00	50 500,00	122 600,00
Catering, kokoukset, muut	1 100,00	300,00	1 400,00
Airutseminaari 3.5.2011	13 100,00	0,00	13 100,00
Juhlaseminaari 12.4.2012	5 700,00	108 000,00	113 700,00
Autonomian aika -festivaali 22.-23.9.2012	0,00	78 000,00	78 000,00
Sininen viiva -laserteoksen hankinta (Helen)	0,00	100 000,00	100 000,00
Sininen viiva -lanseeraus + ylläpito	0,00	3 500,00	3 500,00
Helsinki-Filmi "Missä kuljimme kerran"	25 000,00	0,00	25 000,00
Osatapahtumat:			
Ihana Helsinki 200 v -paraati	0,00	20 000,00	20 000,00
Helsingin juhlat, Panoraamat + Dominot	22 000,00	15 000,00	37 000,00
Helsinki History Marathon	0,00	3 000,00	3 000,00
Pacunet - Big Move + paneeli	0,00	2 100,00	2 100,00
Metropolia: Dance mob, Ihme Paikka	0,00	10 000,00	10 000,00
Somalijuhlat	0,00	1 500,00	1 500,00
Circus Maximus	1 000,00	0,00	1 000,00
Sytkyt-nukketeatteri	6 000,00	0,00	6 000,00
Maailmankirjat, Maailma kylässä	0,00	800,00	800,00
Pacius-seuran konsertti + seminaari	0,00	500,00	500,00
Helsinki Menu Ruokatieto ry	0,00	700,00	700,00
Midnight Run	0,00	1 800,00	1 800,00
Aleksanteri I:n asuvuokrat	0,00	330,00	330,00
Runokuu, Nuoren Voima Liitto	0,00	600,00	600,00
Ehrenström 250 v. Kaartin soittokunta	0,00	670,00	670,00
Kaartin Pataljoonan perinnepäivä	0,00	760,00	760,00
Stadin slangi ry, Slangitsyrkka + joulubiisit	0,00	730,00	730,00
Ehrensverd-seura, Lasten itsenäisyyspäivä	0,00	3 000,00	3 000,00
Kassi-verkkopalvelu, Sharetribe	4 000,00	0,00	4 000,00
Kaupunginosat (Kumpula, Pihlis, SiSu, Hertonäs)	0,00	11 150,00	11 150,00
Harjun nuorisotalon historiikki, Like kust.	0,00	2 000,00	2 000,00
MOW Experience, 200-v. kolikonlyönti	0,00	860,00	860,00
Kaupunginhallitus ja hallintokeskus:			
Juhlavastaanotto Finlandia-talo 12.4.2012 (Khs)	0,00	0,00	50 100,00
Valtuuston juhluvastaanotto 11.4.2012 (Khs)	0,00	0,00	8 000,00
Pää ja sydän -näyttely (Halke)	0,00	0,00	87 000,00
Yhteensä	213 350,00	514 350,00	872 800,00

PostiosoitePL 20
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
talousjasuunnittelukeskus@hel.fi**Käyntiosoite**Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/taske/>**Puhelin**

+358 9 310 2500

Faksi

+358 9 310 36204

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus0201256-6
Alv.nro
FI02012566

Juhlavuoden budjetti kanavoitiin talous- ja suunnittelukeskuksen tapahtumayksikön kautta. Juhlavuoteen osallistuneet kaupungin ulkopuoliset osatuotannot maksoivat pääsääntöisesti kaiken itse, mutta joillekin myönnettiin tuotantotukea tapahtumayksikön kautta.

Kaupunginhallituksen määrärahoista maksettiin kaupunginvaltuuston juhlavastaanotto 11.4.2012 sekä osa Finlandiatalon juhlavastaanoton kuluista 12.4.2012. Hallintokeskuksen Virka Galleria tuotti juhlavuoden päänäyttelyn *Pää ja sydän*.

Esimerkkejä muista virastoista:

Näiden päähankkeiden lisäksi esimerkiksi Helsingin kaupunginmuseo tuotti oman talousarvionsa puitteissa neljä näyttelyä ja Café Empire -tapahtuman, jotka olivat merkittävä osa juhlavuoden ohjelmaa.

Kaupunginmuseon näyttelyt	2012
Enemmän funkista, Reino! Sofiankatu	194 000,00
Made in Helsinki, Hakasalmen huvila	208 000,00
Café Empire, Sederholmin talo	7 000,00
Lasten kaupunki, Sederholmin talo	240 000,00
YHTEENSÄ	649 000,00

Helsingin kaupunginorkesteri huolehti juhlakonsertin 12.4.2012 järjestelyistä ja kuluista:

Kaupunginorkesterin juhlakonsertti 12.4.2012	2012
Muusikoiden palkat, palkkiot	117 000,00
Sivukulut	39 000,00
Salivuokrat	25 000,00
Kuvatallennus	6 000,00
Muut (viritykset, kuljetukset, kukat...)	2 000,00
Yhteensä	189 000,00

Itäkeskuksen kulttuurikeskus Stoa järjesti pitkin vuotta vaihtelevaa ohjelmaa, jonka kokonaiskustannukset olivat n. 10 000 euroa (kirjavierassarja, Tanssiva pääkaupunki -esitys, Stefan Bremerin Helsinki-näyttely ja kirjan julkistaminen, näyttelyiden avajaiskustannuksia, ym.).

Myös muut kaupungin virastot ja hallintokunnat sisällyttivät itse järjestämänsä juhlavuoden tapahtumat omiin talousarvioihinsa.

5. JUHLAVUODEN TEEMA

Juhlavuoden teemaksi ehdotettiin kaupunginhallitukselle 12.4.2010 esitellyssä mietinnössä:

- Unioninkatu. Helsingin kantakaupungin lävistävä Unioninkatu muodostaa jatkeineen linjan Tähtitornilta Kallion kirkolle Kauppatorin, Senaatintorin ja Hakaniementorin ohi. Nimensä ja historiansa kautta Unioninkatu liittyy juhlavuoden kannalta tärkeään Venäjään. Aleksanteri I:n vieraillessa Helsingissä 1819 kaupunginisät halusivat nimetä Pitkältäsillalta kaupunkiin johtavan kadun hänen mukaansa. Keisari kieltäytyi kunniaista, mutta kehotti omistamaan kadun Suomen ja Venäjän unionille.

Unioninakseli

Juhlavuoden kokoava teema oli Helsingin kehitys metropoliksi. Helsingin kantakaupungin lävistävä katuakseli Unioninkatu ja Siltasaarenkatu valittiin teemakaduksi. Unioninakseli -hankkeen tarkoituksena oli yhteistyössä muiden kaupungin virastojen ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa tuoda Unioninkadun ja Siltasaarenkadun muodostama akseli takaisin kaupunkikulttuurin keskiöön. Se muodostaa linjan Tähtitorninvuorelta Kallion kirkolle sivuten Kauppatoria, Senaatintoria ja Hakaniementoria ja se on Helsingin kantakaupungin pisin yhtenäinen katuakseli. Nimensä ja historiansa kautta Unioninkatu liittyy juhlavuoden kannalta tärkeään Venäjään. Helsingin pääkaupungiksi korottanut keisari Aleksanteri I saapui tätä katua pitkin kaupunkiin vierailullaan vuonna 1819 ja antoi sille nimeksi Unioninkatu. Tärkeä sisääntuloväylä kaupungin keskustaan yhdisti työläiskaupunginosat porvarillisiin kaupunginosiin. Akselin varrella ovat tärkeimmät instituutiot yliopistosta kirkkoihin, lukuisa määrä merkittäviä elinkeinoelämän toimijoita ja Helsingin tärkeimmät torit.

Juhlavuoteen kuului runsaasti Unioninakseliin liittyvää ohjelmaa ja hankkeita. Unioninakselin katurakenteiden, valaistuksen ja liikennejärjestelyjen parannussuunnitelmat käynnistettiin ja työ jatkuu juhlavuoden jälkeen. Helsingin observatorio avattiin yleisölle lokakuussa Tähtitorninmäellä C.L. Engelin piirtämässä rakennuksessa osana yliopistomuseota. Unioninakselistä tehtiin sekä perinteisiä julkaisuja että sen historiaa esittelevä audiovisuaalinen mobiiliopas. Suomalaista nykykuvataidetta asetettiin esille Unioninkadun ja Siltasaarenkadun sähkönjakokaappeihin. Unioninakselin varrella järjestettiin vuoden mittaan lukuisia toritapahtumia ja opastuksia, arkkipiispa Leo siunasi Unioninkadun ortodoksisin menoin ja väliaikainen tilataideteos Unelma ilmestyi Kallion kirkon eteen Siltasaarenkadun päähän. Joulukuussa syttyi Unioninakselin päät yhdistävä laserteos Sininen viiva.

6. JUHLAVUODEN TEOT

Juhlavuoden teoiksi suunniteltiin kaupunginhallitukselle 12.4.2010 esitellyssä mietinnössä mm.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske/	+358 9 310 2500	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

- Suomen terveiset juhlivalle pääkaupungille.
- Metroasemien historiataulut.
- Juhlavuosi taidemuseon, kulttuurikeskusten ja kirjastojen tiloissa.
- Pietari otetaan huomioon niin virallisessa juhlinnassa kuin yleisötapahtumissakin.
- Tukholma sekä muut Pohjoismaiden ja Itämeren piirin pääkaupungit huomioidaan
- EU:n pääkaupunkien yhdistyksen UCUE:n vuosikokous.
- Kaupunkilaisille ja matkailijoille tarkoitettut tilaisuudet hoidetaan normaalien tapahtumabudjettien puitteissa.
- Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -juhlavuoden visuaalinen ilme
- Juhlavuoden verkkosivusto kotimaisilla kielillä suomeksi ja ruotsiksi sekä englannin-, saksan-, ranskan- ja venäjänkielisenä.
- Juhlavuoden budjetissa varaudutaan viestintään ja markkinointiin sekä virallisiin juhlallisuuksiin.
- Avoimien ovien päivä.
- Kaupungin uusi opastejärjestelmä.
- Lahjaesine

Muu Suomi

Muu Suomi ei kovin aktiivisesti osallistunut pääkaupungin juhlavuoteen, vaikka juhlapuheissa usein mainittiin 200 -vuotias pääkaupunki. Muutamat Helsinkiin tuodut tapahtumat huomioivat pääkaupungin juhlavuoden satunnaisesti, mm. Etelä-Pohjanmaan maakuntapäivät Senaatintorilla kesäkuussa. MTK:n järjestämä Herkkujen Suomi esitteli maakuntien ruokia Rautatientorilla elokuussa ja kainuulaiset esittelivät omaa ruokakulttuuriaan marraskuussa Hiljaisen väen valtuuskunnan tervehtiessä 200-vuotiasta Helsinkiä tukkutorilla. Sotkamon Jymy toi kansallispeli pesäpallon pääkaupunkiin ja pelasi runkosarjan kotiottelun Helsingissä Kouvolan Pallonlyöjien kanssa. Nukketeatteri Sytkyt kiersi Inarista Porvooseen ja keräsi lasten onnittelet ja tervehdykset eri puolilta Suomea. Video esitettiin juhlaseminaarissa 12.4.2012.

Kansainvälisyys ja diplomatia

Kansainvälisyys ja diplomatia olivat osa Helsingin juhlavuotta. Historiallisista syistä erityisesti Pietari otettiin huomioon virallisessa juhlinnassa ja yleisötapahtumissa. Samoin Berliinin merkitys muistettiin seminaareissa ja kaupunkisuunnitteluviraston näyttelyssä. Eurooppalainen näkökulma juhlavuoteen avautui EU:n pääkaupunkien yhdistyksen UCUE:n vuosikokouksessa, joka pidettiin juhlaseminaarin yhteydessä Finlandia-talolla 12.4.2012.

Kansainvälinen ruokakaupunkien verkosto Délice piti vuosikokouksen Helsingissä 8.–10.10.2012. Kokouksen teemana oli 200-vuotiaan pääkaupungin ja sen

ruokahistorian lisäksi *Food and Design*. Kokoukseen osallistui edustajia 15:stä verkoston kaupungista eri puolilta maailmaa.

Avoimet ovet

Helsingin kaupunginkirjastossa oli avoimet ovet sunnuntaina 7.10.2012 (ks. s. 11).

Opastejärjestelmä

Rakennusviraston vetämä Opastepilotti -hanke käynnistettiin vuonna 2012 ja se jatkuu edelleen. Hankkeen tavoitteena on parantaa opastuspalveluja ja luoda kaupungille laadukas, esteetön ja yhtenäinen opastus (ks. s. 16).

Lahjaesine

Lahjaesineeksi valittiin Matti Klingen historiateos *Pääkaupunki - Helsinki ja Suomen valtio 1808–1863*, joka jaettiin kaikille Finlandia-talon juhlaseminaariin ja Musiikkitalon konserttiin osallistuneille kutsuvieraille. Teosta jaettiin myös muulloin lahjaesineenä kaupungin vieraille ja yhteistyökumppaneille.

7. JUHLAVUODEN TAPAHTUMAT

Uudenvuoden vastaanotto

Juhlavuosi avattiin 31.12.2011 Senaatintorin uudenvuoden vastaanotossa, jolloin päähuomio tosin annettiin World Design Capital Helsinki 2012 -hankkeelle, kuten kansainvälinen designsäätiö ICSID edellytti. Uudenvuoden vastaanotto 31.12.2012 oli näkyvämmän omistettu päättyvälle 200-vuotisjuhlalle. Unioninkadun valoteos *Sininen viiva* sytytettiin 10.12.2012.

Kaupunginvaltuuston juhlapäätös

Helsingin kaupunginvaltuusto teki kokouksessaan 11.4.2012 (§ 84, liite 3) juhlapäätöksen myöntää kymmenen miljoonan euron erillismääräraha nuorten syrjäytymistä ehkäiseviin toimenpiteisiin. Määräraha kohdennetaan nuorten yhteiskuntatakuun toteuttamiseen, muun muassa peruskoulun jälkeisen ohjauksen lisäämiseen, etsivän nuorisotyön kokeilujen toteuttamiseen, oppisopimuspaikkojen lisäämiseen ja nuorten päätöksentekoon osallistumisen lisäämiseen. Kaupunginhallitus päätti 10.12.2012 kokouksessaan tukea henkilöstökeskuksen RESPA-toimintamallia 5,185 miljoonalla eurolla, opetusviraston avointa ammattiopistoa 2,5 miljoonalla eurolla ja nuorisoasiainkeskuksen Hyvä vapaa-aika - tutkimus- ja kehittämishanketta 1,23 miljoonalla eurolla. Lopusta 1,085 miljoonan euron määrärahasta päätetään erikseen 31.3.2013 mennessä. Valtioneuvosto osallistui juhlapäätökseen opetus- ja kulttuuriministeriön tukikirjelmällä.

Juhlavuoden valtakunnallinen pääjuhla

Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -juhlaseminaari ja -vastaanotto kutsuvieraille järjestettiin Finlandia-talossa 12.4.2012. Yli 230 Suomen kuntaa vastasi kaupunginjohtaja Jussi Pajusen kutsuun saapua juhlistamaan Helsingin 200-vuotista historiaa maan pääkaupunkina. Paikalla oli myös kansanedustajia, diplomaattikuntaa, taiteilijoita sekä juhluvuoden järjestelyihin osallistuneita henkilöitä kaupunginosayhdistyksistä, järjestöistä, yliopistoista, korkeakouluista, valtiolta ja kirkkokunnista sekä Helsingin kaupungin virastoista ja liikelaitoksista. Osallistujia oli yhteensä lähes 1 500.

Juhlaseminaarissa puhuivat tasavallan presidentti Sauli Niinistö, Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajunen, Tukholman pormestari Sten Nordin, Turun kaupunginjohtaja Aleksis Randell, Pietarin kuvernööri Georgy S. Poltavchenko ja emeritusprofessori Matti Klinge. Loppupuheenvuoron piti eduskunnan puhemies Eero Heinäluoma.

Seminaarin paneelikeskustelussa pohdittiin, miten Helsinkiä tulee kehittää seuraavat 200 vuotta. Paneeliin osallistuivat johtaja Sami Inkinen Trulia-yhtiöstä, taiteilija Rosa Liksom, psykologian tohtori Kirsti Lonka Helsingin yliopistosta, monikulttuurisuusasiantuntija Ahmed Al-Nawas valtion taidemuseosta, City-lehden päätoimittaja Maria Pettersson sekä ravintolapäivän perustaja, kansalaisaktiivi Olli Sirén. Paneelin puheenjohtajana toimi Anna Sorainen, joka juonsi myös juhlaseminaarin.

Seminaarin alussa näyttelijä Miika Elmgren luki keisari Aleksanteri I:n hahmossa 8.4.1812 päivätyn käskykirjeen, jolla Helsinki korotettiin pääkaupungiksi. Tilaisuudessa esiintyivät myös pianotaiteilija Iiro Rantala, tanssitaiteilija Nina Hyvärinen sekä kuoro Grex Musicus Marjukka Riihimäen johdolla. Seminaarin päätteeksi nähtiin Suomen lasten tervehdys 200-vuotiaalle pääkaupungille. Kuvakoosteen oli tehnyt Juha Laukkanen, nukketeatteri Sytkyt. Juhlavastaanottoa seminaarin jälkeen isännöi kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja Harry Bogomoloff ja Kaartin soittokunta huolehti musiikista.

Päivä päättyi Helsingin kaupunginorkesterin juhlakonserttiin Musiikkitalossa. Kapellimestarina toimi Dima Slobodeniouk ja konsertin juonsi Tapani Länsiö (ks. s. 12). Konsertin jälkeen kutsuvieraille jaettiin kaupungin lahjana Matti Klingen teos *Pääkaupunki - Helsinki ja Suomen valtio 1808–1863*.

Juhlaseminaari Finlandia-talosta ja Helsingin kaupunginorkesterin juhlakonsertti Musiikkitalosta lähetettiin suorana lähetyksenä Helsinki-kanavalla (liite 4).

Muut seminaarit

Lukuisat seminaarit pitivät sisällään sekä tyylipuhtaat historialliset seminaarit että tulevaisuuteen katsovat tapahtumat. Juhlavuoden airutseminaari järjestettiin jo

---

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske/	+358 9 310 2500	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

edellisenä vuonna 3.5.2011 Helsingin yliopiston juhlasalissa. Seminaarissa esiteltiin kutsuvieraille tulevan juhluvuoden ohjelmasuunnitelmat ja kuultiin sidosryhmien tunnelmia juhluvuoden kynnyksellä. Helsingin yliopisto järjesti useita historiallisia seminaarisarjoja ja Aue-Säätiön saksankielinen Snellman -seminaari käsitteli maahanmuuttajien vaikutusta Helsingissä.

Virka Gallerian juhlanäyttely

Juhluvuoden päänäyttely *Pää ja sydän* oli esillä Virka Galleriassa 4.4.–17.6.2012 (ks. s. 11).

Muut juhluvuodet

Vuonna 2012 Helsinki oli maailman muotoilupääkaupunki - World Design Capital. Juhlavuosiaan viettivät myös 200 -vuotias Kaartin pataljoona ja 100 -vuotias Kallion kirkko. Molemmat muistivat kaupungin juhluvuotta omassa ohjelmassaan. Niin ikään 100 -vuotiasta Pitkäasiltaa juhliittiin Helsingin Työväentalolla lokakuussa. Myös VR ja Stockmannin tavaratalo viettivät 150 -vuotisjuhlaa, mutta kaupungin juhluvuosi ei näkynyt niiden ohjelmassa.

Muut tapahtumat

Juhluvuoden aikana toteutettiin noin kolmesataa erilaista ohjelma-numeroa. Tapahtumien laajuus vaihteli suuresti ja mukana oli ohjelmaa kaikenikäisille: näyttelyitä, katu- ja toritapahtumia, kaupunginosatapahtumia, luentoja, opastuskierroksia, julkaisuja ja kirjoja, elokuvanäytöksiä, julkista taidetta, ruokakulttuurua, keskustelutilaisuuksia, musiikkia, näytelmiä, tanssia, urheilutapahtumia ja kehityshankkeita. Kaikki tapahtumat on listattu kronologisesti ja kategorioittain (liite 5).

8. HELSINGIN VIRASTOJEN JA LAITOSTEN OSALLISTUMINEN

Helsingin kaupungin virastopäälliköille lähetettiin 28.10.2009 kirje, jossa pyydettiin virastoja ja laitoksia osallistumaan oman toimintansa piirissä kaupungin juhluvuoden ohjelmaan ja tapahtumiin. Työryhmä toivoi saavansa 15.12.2009 mennessä ajatuksia virastojen juhluvuosisuunnitelmista. Näitä ajatuksia oli tarkoitus hyödyntää juhluvuoden teemoja ja sisältöjä suunniteltaessa. Vastaus määräaikaan mennessä saatiin kahdeksalta virastolta sekä Helsingin Juhlaviikoilta. Ohjelmaa eri virastoista kertyi kuitenkin pitkin vuotta ja erityisesti World Design Capital Helsinki 2012 -hankkeen valintojen selvittyä.

Talous- ja suunnittelukeskus / tapahtumayksikkö

Kaupunginjohtajan erikseen kaupungin tuotettavaksi osoittamat ja säännöllisesti toistuvat tapahtumat huomioivat juhluvuoden ohjelmassaan eri tavoin. Juhlavuosi avattiin 31.12.2011 Senaatintorin uudenvuoden vastaanotossa, jolloin päähuomio

annettiin World Design Capital Helsinki 2012 -hankkeelle. *Uudenvuoden vastaanotto 31.12.2012* oli näkyvämmin omistettu päättyvälle 200-vuotisjuhlalle, joka mainittiin useasti puheissa ja välispiikeissä. Yleisradio oli tehnyt sarjan historiallisia tv-inserttejä, jotka nähtiin ohjelma numeroiden välissä.

Ensimmäistä kertaa järjestettyyn Ihana Helsinki -kauppiastapahtumaan 11.5.2012 liitettiin *Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina* -paraati, joka kiersi keskustakortteleissa. Paraatiin osallistui useita kaupungin virastoja, urheiluseuroja ja muita helsinkiläisiä järjestöjä karnevaalihengessä. Mukana kulkueessa olivat myös historialliset patsashahmot, joista Aleksanteri II kertoi ohikulkijoille Helsingin 200 -vuotisesta pääkaupunkihistoriasta.

Helsinki-päivä 12.6.2012 toi mittavasti esille juhluvuoden teemoja puistoissa, kaduilla ja kaupungintalolla. Kaupungintalon sisäpihalla nautittiin aamukahvit, lapsille jaettiin ilmapalloja, Katujen elävöittäjät lauloivat onnittelulauluja ja Espalla lyötiin juhluvuoden kolikkoja. Päivän ohjelmaan kuului yli sata tapahtumaa maalla ja merellä, keskustasta eri kaupunginosiin.

Mini-Tattoo sotilasmusiikkitapahtuman teemana oli vuosi 1812 sekä Suomi, Ruotsi ja Venäjä. Senaatintorilla esiintyivät 31.7.2012 Kaartin soittokunta, Puolustusvoimien varusmiessoittokunta, Latvian maavoimien keskussoittokunta sekä Hollannin armeijan kuninkaallinen soittokunta.

Tapahtumayksikkö tuotti *Autonomian aika* -festivaalin 22.–23.9.2012 Helsingin historiallisessa keskustassa ja vanhoissa kulttuurirakennuksissa. Sisätapahtumien paikkoina olivat yliopistomuseo Arppeanum, Aleksanterin teatteri ja Sinebrychoffin taidemuseo. Autottomana päivänä (eli Auton vapaapäivänä) 22.9.2012 kadut suljettiin yksityisautoilta reitillä Senaatintori - Unioninkatu - Pohjoisesplanadi - Mannerheimintie - Bulevardi - Hietalahdentori. Festivaalin ohjelma suunniteltiin autonomian ajan alun hengessä. Se tarjosi luentoja, teatteria, ruokia, lasten ohjelmaa ja runoutta keisarillisen Suomen kansainvälisen kulttuuri- ja seuraelämän tyyliin. Konserteissa esitettiin Suomessa ennen kuulematonta ajan musiikkia, jota esittivät mm. nuoret pietarilaiset muusikot. Senaatintori muuttui hevostoriksi, jossa seremoniamestarina toimi näyttelijä Ville Virtanen pukeutuneena Suomen kenraalikuvernöörin adjutantiksi Anton Cronstedtiksi. Hietalahden torilla pidettiin vanhan ajan markkinat ja tarjolla oli hevoskyytejä torien välillä. Aleksanterin teatterissa pidettiin pietarilaiset iltamat. Festivaalin taiteellinen johtaja oli pianisti Marja Rumpunen (liite 6).

Ylipormestarin itsenäisyysjuhla Helsingin peruskoulujen neljäsluokkalaisille järjestettiin Finlandia-talolla 4.12.2012. Senaatintorin maakuntajuhlien kunniaksi tilaisuuteen saapui vieraita myös Etelä-Pohjanmaalta Isojoen koulusta. Juhlan ruokalistan *Vene - Båt 1812* oli suunnitellut Markku Luola 1800-luvun henkeen. Juhlaväen joukossa kierteli keisari Aleksanteri I:n asuun sonnustautunut näyttelijä Miika Elmgren. Läsnä oli myös muita Ehrensvärd-seuran esittämiä 1800-luvun hahmoja, jotka seurustelivat luontevasti uteliaitten lasten kanssa. Miika Elmgren

esiintyi keisarina tämän lisäksi myös huhtikuun juhlaseminaarissa 12.4.2012, *Midnight Run* -tapahtumassa 1.9.2012 ja Silakkamarkkinoiden avajaisissa 7.10.2012.

Hallintokeskus

Hallintokeskus osallistui aktiivisesti Finlandia-talon pääjuhlan 12.4. järjestelyihin ja antoi viestintätukea pitkin vuotta. Virka Galleriassa oli 4.4.–17.6.2012 esillä juhlavuoden päänäyttely *Pää ja sydän – Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina*. Se tarjosi elämyksellisiä tunnelmakuviä Helsingin kehittymisestä tulipalossa kärsineestä pikkukaupungista moderniksi pääkaupungiksi - vallan ja hallinnon sekä kulttuurin ja elinkeinoelämän keskukseksi. Näyttely kertoi, miten pääkaupungiksi tulo mullisti Helsingin tulevaisuuden ja miten se näkyy kaupungin katukuvassa. Näyttelyn kokoamiseen osallistuivat myös kaupunginmuseo ja tietokeskus. Näyttelyn avajaisiin saatiin Kansallisarkistosta lainaksi keisari Aleksanteri I:n käskykirje, jolla hän korotti Helsingin pääkaupungiksi. Avajaisvieraat saivat lyödä itselleen juhlavuoden kolikon. Matti Olkkonen oli kolikkoalasimensa kanssa mukana useissa muissakin tapahtumissa juhlavuoden aikana. Pää ja sydän -näyttelyn näki n. 30.000 kävijää.

Henkilöstökeskus

Henkilöstökeskus toimitti juhlavuoden verkkosivuille runsaasti aineistoa kaupungin työtehtävien historiasta.

Kaupunginkirjasto

Lainanpäivänä 8.2. julkistettiin verkossa uusi kirjallisuuden monipuolisuutta korostava kaunokirjallisuusblogi *12 osumaa* ja Helsinki-päivänä 12.6.2012 kirjastoauto palveli Senaatintorilla. Kaikissa kirjastoissa oli avoimet ovet sunnuntaina 7.10.2012 klo 12–16 (koulujen yhteydessä olevat Pikku Huopalahden, Ruoholahden ja Sakarinmäen lastenkirjastot olivat kiinni). *Kallion kirjasto* vietti juhlavuoden yhteydessä omaa 100 -vuotisjuhlaansa syys–lokakuussa ja esillä oli Kallion kirjasto 100 vuotta -näyttely. Kallion lukion oppilaat haastattelivat tunnettuja Kallion kirjailijoita. Kalliossa oli näyttelyjä, luentoja ja tapahtumia ympäri vuoden. *Rikhardinkadun kirjastossa* olivat huhtikuussa esillä Helsinki-kokoelman kirja-arteet. Lastenosaston 100-vuotismerkkipäivää juhlistettiin pitämällä kirjaston ovet avoinna 2.12.2012. Wanhan Ajan kirjastotätien laatimassa ohjelmassa oli muun muassa satutunti perheen pienemmille ja *Tuunaa oma kirjanmerkki* -työpaja pienille ja vähän isommillekin.

Kaupunginmuseo

Kaupunginmuseo osallistui huomattavalla panoksella juhlavuoden verkkosivujen aineiston kokoamiseen koko vuoden ajan ja teki yhteistyötä Virka Gallerian kanssa *Pää ja sydän* -näyttelyä rakennettaessa.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske/	+358 9 310 2500	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

Kaupunginmuseon näyttelyt esittelivät eri aikojen helsinkiläisyyttä, kaupunkielämää, arkkitehtuuria ja esinemaailmaa muun muassa lähiöiden, elokuvien, käsityön, taidevalokuvan ja lasten näkökulmasta.

Enemmän funkista, Reino! -näyttely Sofiakadulla esitteli 1930–60-lukujen nostalgisten kotimaisten elokuvien lumoavaa visuaalista maailmaa, muotoilua, arkkitehtuuria, pukuja ja lavastuksia, ja niiden unohdettuja tekijöitä. Näyttelyn näki n. 50.000 kävijää.

Hakasalmen huvilassa avattiin Helsinki-päivänä laaja *Made in Helsinki 1700–2012* -näyttely. Se luotaa helsinkiläisen käsityön ja muotoilun juuria moniulotteisesti, hopeista ja peileistä pianoihin ja hattuihin, ateljeemuodista lasten ulkoiluhaalareihin. Näyttely jatkuu vuonna 2013, mutta sen on jo nähnyt yli 20.000 kävijää.

Nuoren pääkaupungin kahvipöytien historiallisia herkkuja maisteltiin kaupunginmuseon *Café Empire* -kahvilatapahtumassa Sederholmin talossa kesäkuussa. Kahvilassa kävi n. 7000 asiakasta.

Vuoden lopussa Sederholmin talo, Helsingin vanhin rakennus, omistettiin Helsingin nuorimmille *Lasten kaupunki* -näyttelyn avautuessa. Uusi museo tarjoaa lapsille hauskan ja toiminnallisen retken entisajan Helsinkiin, vaikkapa 1700-luvun kadulle, 1920-luvun kouluun ja 1970-luvun mummolaan. Pysyvä näyttely avautui vuoden 2012 lopulla ja siihen tutustui lyhyessä ajassa vuoden loppuun mennessä jo 15.000 vierasta ja kävijämäärä kasvaa hyvää vauhtia.

Kaupunginmuseon toimittama ja Helsingin historiaa esittelevä *joulukalenteri* lähetettiin kiitokseksi juhluvuoden merkittävimpien tapahtumien tuottajille marraskuun lopussa 2012.

Kaupunginorkesteri

Helsingin kaupunginorkesteri järjesti juhlakonsertin 12.4.2012 juhluvuoden pääjuhlan yhteyteen. Konserttiin kutsuttiin kaikki Finlandia-talon juhlaseminaarin kutsuvieraat. Kapellimestari oli Dima Slobodeniouk ja juontajana toimi Tapani Länsiö. Konsertin ohjelmaan oli luotu musikaalinen aikajana Helsingin vaiheista pääkaupunkiuden aikana. Yllätyssolistina nähtiin Marion Rung, joka esitti Suomen euroviisun *Tipi-tii* vuodelta 1962.

Kaupunginteatteri

Helsingin Kaupunginteatteri toteutti syksyn 2011 ja kevään 2012 aikana helsinkiläisille ikäihmisille suunnatun yleisötyöprojektin *Tarinoita Pitkänsillan kupeesta*. Pitkäsilta ja Kallion kirkko täyttivät molemmat 100 vuotta vuonna 2012. Juhlavuoden kunniaksi tavoitteena oli koota osallistujien tarinoita eri vuosikymmeniltä Kalliosta ja sen ympäristöstä. Projekti toi myös nuoria työskentelemään yhdessä heidän kanssaan. Näin rakennettiin yhteyksiä eri sukupolvien välille. Esitykset nähtiin kaupunginteatterin pienellä näyttämöllä 2.–3.3.2012.

Aleksandr N. Ostrovskin kirjoittama ja Juri Solominin ohjaama näytelmä *Metsä* oli huhtikuussa omistettu pääkaupungin juhluvuodelle sen venäläisen historian vuoksi.

Näytelmää esitettiin kaupunginteatterin suurella näyttämöllä 10.11.2011–27.10.2012.

Helsingin taidemuseo

Helsingin taidemuseo järjesti valokuvanäyttelyn *Stadin nuoret 1950- ja 1960-luvuilla* Finlandia-talon Galleria Verandassa 4.4.–29.6.2012. Näyttely oli aikamatka helsinkiläisnuorison elämään muuttuvassa kaupunkiympäristössä. Taidemuseo tilasi taiteilija Oona Tikkaolta määräaikaisen ja siirrettävän katutaideteoksen *Unelma*, joka sijoitettiin Siltasaarenkadulle Kallion kirkon lähelle elokuussa 2012 osana Unioninakseli -hanketta.

Kaupunkisuunnitteluvirasto

Kaupunkisuunnitteluviraston lukuisat näyttelyt Laituri -näyttelytilassa olivat yhteisiä designpääkaupunki -hankkeen kanssa. Laiturin näyttelyissä kävi koko vuonna yhteensä 47 000 kävijää. Erityisen kiehtovaa näissä näyttelyissä oli luoda katse tulevaisuuteen ja miettiä, miltä pääkaupunki näyttää vuosien kuluttua. Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -hankkeelle oli omistettu näyttely *Unioninakseli - kukkulalta kalliolle* 6.11.–1.12.2012.

Kaupunkisuunnitteluvirasto veti koko Unioninakseli -hanketta, jonka tarkoituksena oli tuoda alue takaisin kaupunkikuluttuuriin keskiöön. Keinoina olivat perinteisen ympäristörakentamisen ja valaistuksen parantamisen lisäksi taiteen, näyttelyiden ja väliaikaisten tapahtumien tuominen akselin varrelle ja kadun historiaa valottavien julkaisujen kokoaminen. Mittavassa hankkeessa olivat mukana kaupungin virastojen (rakennusvirasto, kulttuurikeskus, rakennusvalvontavirasto, taidemuseo, kaupunginmuseo, talous- ja suunnittelukeskus, Helsingin Energia) lisäksi Helsingin yliopisto, Arkkitehtuurimuseo, Helsingin seurakuntayhtymä ja Aalto yliopisto. Kadun kunnostamisen yleissuunnitelman laati Sito Oy.

Unioninakselin arkkitehtuurisuunnitelman ja *Sininen viiva* -laserteoksen suunnitteli arkkitehti Vesa Honkonen. Laserteoksen rahoitus tuli Helsingin Energialta (liite 7).

Helsingin yliopisto, Arkkitehtuurimuseo ja Helsingin kaupunki julkaisivat artikkelikokoelman *Unioninakseli – pääkaupungin läpileikkaus*, jossa 18 tutkijaa valottaa kadun historiaa, arkkitehtuuria, topografiaa, maamerkkejä ja toteutumattomia rakennussuunnitelmia. Kulttuurikeskus kokosi viisi teemajulkaisua Unioninakselin varrelta: *Tähtitorninmäki*, *Havis Amanda*, *Kansalliskirjasto*, *Varsapuistikko* ja *Kallion kirkko*.

Helsingin taiteilijaseuran ja Magdalena Åbergin kokoamaa suomalaista nykykuvataidetta asetettiin yleisön nähtäväksi *Unioninakselin katugalleriassa* Helsingin Energian sähkönjakokaapeissa Unioninkadulla ja Siltasaarenkadulla.

Korkeasaari

Korkeasaaren kansainvälinen jäänveistotapahtuma *Art Meets Ice 2012* keskittyi historiaan. Helmikuussa järjestetyssä yksilökilpailussa taiteilijat saivat veistää näkemyksensä aiheesta *200 years ago*. Voittajaksi selviytyi Timo Koiviston veistos *Coming Into Daylight*.

Kulttuurikeskus

Kulttuurikeskus osallistui Unioninakseli -hankkeen julkaisujen tuottamiseen ja kokosi tarinoita viiteen teemajulkaisuun (*Kallion kirkko, Varsapuistikko, Kansalliskirjasto, Havis Amanda ja Tähtitorninmäki*) yhteistyössä Helsingin kaupunginmuseon ja yliopiston kanssa. Julkaisuja jaettiin ilmaiseksi muun muassa Kansalliskirjastossa, Kallion ja Rikhardinkadun kirjastoissa sekä Kallion kirkossa. Julkaisut voi lukea myös sähköisesti Helsingin kulttuurikeskuksen verkkosivuilla osoitteessa www.hel.fi/kulttuuri.

Savoy-teatterissa järjestettiin toukokuussa ja joulukuussa Tuomari Nurmion konsertti *Dumari ja Spuget - Stikkaa lamppuun eldis*. Konserteissa kuultiin Helsinkiin tavalla tai toisella sijoittuvia tarinoita, osa stadin slangilla. Molemmat konsertit olivat loppuunmyytyjä.

Stoassa oli runsaasti juhlavuoteen liittyviä näyttelyitä, kirjavieraita, taiteilija-tapaamisia, musiikkia ja Helsinki -aiheisia elokuvia pitkin vuotta. Kuukauden kirjavieras -sarjassa tutustuttiin helsinkiläisiin kirjailijoihin ja heidän teoksiinsa (Kjell Westö, Anja Snellman, Tomi Kontio, Hannu Mäkelä, Hella Hernberg, Matti Klinge, Sofi Oksanen, Rosa Liksom). Valokuvaaja Stefan Bremerin *Helsinki* -näyttely keväällä 2012 oli Bremerin rakkaudentunnustus kotikaupungilleen. Somalitaustaisten nuorten *Minun Helsinkini* -valokuvanäyttely kertoi pääkaupungista maahanmuuttajien näkemänä. Seurasaaaren Kansantanssijoiden *Tanssiva pääkaupunki* -tapahtuma kertoi Helsingin vaiheista tanssin keinoin. Stoaan parvigalleriassa nähtiin Sanna Pietilän *Kaupunkilaisen kuva* -näyttely 1900-luvun pukeutumisesta.

Vuotalon dokumenttisarja *Kadonneet korttelit* 13.4.2012 kertoi 200-vuotiaan pääkaupungin muutoksesta. Elokuvasarjassa nähtiin, miten rautateiden rakentaminen vaikutti sisäisiin liikennejärjestelyihin, millaisia vanhoja huviloita on ollut Pukimäessä, Malmilla ja kaupungin keskustassa.

Annantalon taidekeskus tarjosi 8.–11.5.2012 helsinkiläisille ala-asteen neljäsluokkalaisille Unioninkadulle sijoittuvan aikamatkan, jossa todellisuus ja leikki kohtasivat. *Hyppysellinen Unioninkatua. Aika- ja lautasmatka pääkaupungissa 1812–2012* -kierroksella pistäydettiin mielenkiintoisiin paikkoihin, tutustuttiin historiallisiin henkilöihin ja eri vuosikymmenien muotiruokiin sekä kuultiin tarinoita Helsingistä 200 vuoden ajalta. Kadun menneisyys herätettiin eloon teatterin keinoin. Oppilaat valmistautuivat aika- ja lautasmatkalle osallistumalla Kino Engelissä

järjestetyille "matkakurssille" ennen kierrosta. Annantalon taidekeskus tuotti aika- ja lautasmatkan yhteistyössä Kallion lukion, DOT fr:n, Helsingin kaupunginmuseon ja MTK:n kanssa.

Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa järjesti Kevään 2012 aikana "Värikäs ABC" -työpajoja lapsille ja nuorille. Työpajassa luotiin kirjaintaideteoksia, joilla tuotiin esille 200 -vuotiaan Helsingin monimuotoisuutta.

Palace and Cultural Network PACUNET ry. järjesti Caisassa englanninkielisen paneelikeskustelun *Helsinki as a Gateway to Other Parts of Finland – The Role of Arts in Integration and Bringing People Together*. Eri maista lähtöisin olevat panelistit keskustelivat taiteen ja kulttuurin merkityksestä uuteen maahan asettautumisessa.

PACUNET -yhdistyksen teatteri esitti kulttuurikeskuksen tiloissa (Caisa, Malmitalo ja Stoa) kolme kertaa näytelmän *Big Move*. Näytelmä oli tutkielma afrikkalaisesta perheestä ja ihmisistä, jotka joutuvat etsimään omaa kulttuuri-identiteettiään muutettuaan Helsinkiin. Lisäksi Caisassa järjestettiin afrikkalaisten suunnittelijoiden muotinäytös.

Liikuntavirasto

Liikuntavirasto juhli 200-vuotista pääkaupunkiutta sekä kansallisten että kansainvälisten tapahtumien kautta. Helsingissä järjestettiin vuonna 2012 yleisurheilun MM-kilpailut sekä jääkiekon MM-kilpailut. Kuntalaisille liikuntavirasto tarjosi juhluvuoden aikana sekä talvi- että kesätapahtumia, joissa tuotiin esille 200-vuotisjuhla. Esim. perinteistä *Koskipäivää* vietettiin Vanhankaupunginkoskella lauantaina 25.8.2012 ja Hannes Kolehmainen voittoa Tukholman olympialaisissa 1912 muisteltiin Eläintarhan yleisurheilukentällä 10.7.2012.

Nuorisoasiainkeskus

Nuorisoasiainkeskus osallistui juhluvuoteen julkaisemalla 25 -vuotiaan Harjun nuorisotalon historiikin *Harju soi ja Kallio kukkii*, jonka kirjoitti Olavi Jama (kust. Like). Harjun nuorisotalo on oleellinen osa Kallion nuorison lähihistoriaa ja moni tunnettu muusikko on aloittanut uransa siellä.

Opetusvirasto

Helsingin lukioiden *Vanhojen tanssit* perjantaina 17.2.2012 esitettiin Jäähallissa osana Helsingin juhluvuotta. Helsinki-päivänä 12.6.2012 Opetusviraston Hämeentien toimitiloissa oli avoimet ovet ja opastettuja kierroksia. Virastossa oli myös Helsinki 200 -juhlaliputus. Helsinkiläisten musiikkiluokkien perinteinen joulukonsertti pidettiin 27.11.2012 Musiikkitalossa. *Musaluokka soi!* -konsertissa musiikkiluokkalaisten kokoonpanot 11 eri koulusta esittivät joululauluja. Konsertti huipentui yli 600 esiintyjän yhteisnumeroon. Opetusvirasto osallistui myös koululaisten itsenäisyysjuhlan suunnitteluun.

Rakennusvalvontavirasto

Rakennusvalvontavirasto oli mukana suunnittelemassa Unioninakselin kadunparannushanketta.

Rakennusvirasto

Rakennusviraston vetämä Opastepilotti -hanke alkoi konseptisuunnitelmilla vuonna 2012 ja jatkuu edelleen. Konseptisuunnitelmia ovat rakennusviraston ohella tuottaneet kaupunkisuunnitteluvirasto, Helsinki kaikille -projekti sekä Lähiöprojekti. Hankkeen tavoitteena on parantaa opastuspalveluja ja luoda kaupungille laadukas, esteetön ja yhtenäinen opastus. Uusi opastus korvasi useita päällekkäisiä ja keskenään erilaisia järjestelmiä.

Rakennusvirasto osallistui myös Unioninakseli -hankkeeseen katurakenteiden ja valaistuksen parannussuunnitelmilla. Rakennusviraston katu- ja puisto-osasto järjesti kahdeksan opastettua puistokävelyä, joissa oli mukana hahmoja Helsingin värikkästä historiasta.

Helsingin Satama

Helsingin Sataman järjestämiä perinteisiä Silakkamarkkinoita vietettiin juhluvuoden merkeissä. Keisari Aleksanteri I:n asuun pukeutunut näyttelijä Miika Elmgren avasi Silakkamarkkinat 7.10.2012 ja kierteli torikansan keskellä. Viaporin Telakkasäätiö halusi vaalia tapahtuman ulkoista ilmettä sekä perinteen ja historian huomioon ottamista. Säätiö jakoi ensimmäistä kertaa markkinoiden hienoimmin toteutetulle venemyyntipisteelle 250 euron stipendin.

Stara

Stara järjesti 24.8.2012 perinteiset Stadin soudut, joiden teema oli *Stadin starat - Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina*. Staran joukkue voitti jälleen soutukilpailun.

Tarkastusvirasto

Vuonna 1912 aloitti toimintansa maan ensimmäinen kunnallinen tilintarkastusvirasto, Helsingin kaupungin revisionikonktori. Viraston 100 -vuotishistoriikki *Tilintarkastuksesta arviointiin* ilmestyi vuonna 2012 osana 200 -vuotisjuhlaa. Taloudenhoito ja rahaliikenne kaupungilla ovat olleet tarkastuksen keskeisiä kohteita ja virheet ja laiminlyönnit tärkeitä havaintoja, mutta myös toimintaorganisaation vastuuta sisäisestä valvonnasta on eri aikoina vaihtelevasti painotettu.

Tietokeskus / kaupunginarkisto

Tietokeskus oli korvaamaton apu historiallisen aineiston kokoamisessa juhluvuoden verkkosivuille ja osallistui merkittävällä panoksella *Pää ja Sydän* -näyttelyn

kokoamiseen. Erikoistutkija Martti Helminen kävi myös lukuisissa seminaareissa puhumassa pääkaupungin historiasta ja toimi oppaana kaupunkikierröksillä. Tietokeskus omisti Kvartti-julkaisun nro 3/2013 Helsingin historialle.

Tietokeskus saattoi huomattavan määrän kaupunginarkiston aineistoa digitaaliseen muotoon juhlavuoden kunniaksi, esim. Kunnalliskertomukset, Tilastolliset vuosikirjat, talojen piirustukset, vanhat kartat jne. Nämä löytyvät Sinetti-tietokannan kautta. Lisäksi historia-aineistoa on viety avoimena tietona Helsinki Region Infoshareen: www.hri.fi

Helsingin kaupunginarkisto on digitoinut kunnallishallinnon painettuja asiakirja-kokoelmia, joiden avulla pääsee tutustumaan Helsingin kaupungin päätöksenteon historiaan. Sivustosta löytyy tällä hetkellä kolme erilaista asiakirjakokonaisuutta ja sitä täydennetään tulevaisuudessa.

Helsingin kaupungin historiatoimikunta, jonka sihteeristönä Tietokeskus toimii, tuotti neljä Otavan julkaisemaa teosta juhlavuonna 2012:

Matti Klingen teos *Pääkaupunki – Helsinki ja Suomen valtio 1808–1863* (myös ruotsiksi *Huvudstaden – Helsingfors och Finska Staten 1808–1863*), Seppo Aallon teos *Sotakaupunki. Helsingin Vanhankaupungin historia 1550–1639*, sekä Anja Kervanto Nevanlinnan teos *Voimat jotka rakensivat Helsinkiä 1945-2010*.

Työväenopistot

Sekä suomen- että ruotsinkielisessä työväenopistossa järjestettiin luentoja ja mm. ruokakursseja, joiden teemana oli pääkaupunkihistoria.

Ympäristökeskus

Ympäristökeskus järjesti luontoretkiä Helsingin historiaan kesä -elokuussa: *Pihlajasaaren meriluonto ja historia, Harakan kasviaarteet vallien kätköissä, Suomenlinnan kasvit kertovat, Kasvivaellus Tuomiokirkolta Uspenskin katedraalille ja Kasvitieteellisen puutarhan kasvit kertovat*.

Helsingin Juhlaviikot

Elokuussa Juhlaviikkojen ja kaupunkilaisten yhteisvoimin toteuttama teos *Dominot* piirsi uusia reittejä pääkaupunkiaseman myötä rakentuneeseen empirekeskustaan, kaduille ja puistoihin. Se huomioitiin laajasti televisiossa, radiossa ja printtimediassa - myös kansainvälisesti. Se oli juhlaviikkojen suurin yksittäinen kaupunkitaiteen satsaus ja samalla Taiteiden yön suurin yleisötapahtuma - yksi kesän puheenaiheista.

Aiemmin suunniteltu *Unioninkadun panoraamat* -hanke kariutui rahoituksen puuttuessa. Tarkoituksena oli kuvata 360 asteen panoraamanäkymällä Unioninkadusta ja Helsingin historiasta kertova virtuaalinen esitys, jonka tuottamisessa helsinkiläisillä olisi ollut keskeinen rooli juhlaviikkojen aikana.

9. YHTEISTYÖ HELSINGIN YLIOPISTON JA KORKEAKOULUJEN KANSSA

Helsingin yliopisto osallistui aktiivisesti pääkaupungin 200 -vuotisjuhlan ohjelmaan.

Humanistinen tiedekunta järjesti keväällä 2012 avoimen ja maksuttoman *Studia Humaniora* -luentosarjan Unioninkadusta. Luentosarja valaisi Unioninkadun poliittista, taiteellista, arkipäiväistä ja kielellistä olemusta. Humanistisen tiedekunnan eri oppiaineet järjestivät lukuvuonna 2011–2012 Unioninkatua käsitteleviä luentoja, seminaareja ja metodikursseja. Professori Henrik Meinanderin toimittama *Unioninakseli – pääkaupungin läpileikkaus* -teos ilmestyi syksyllä 2012. Tässä Helsingin yliopiston, Arkkitehtuurimuseon ja Helsingin kaupungin julkaisemassa artikkelikokoelmassa 18 tutkijaa valottaa Unioninakselin historiaa, arkkitehtuuria, topografiaa, maamerkkejä ja toteutumattomia rakennussuunnitelmia.

Yliopiston humanistisen tiedekunnan ja **ammattikorkeakoulu Arcadan** yhteistyönä tehtiin 21 lyhytfilmiä Unioninakselin historiasta. Puolentoista minuutin pituiset filmit käännettiin kahdeksalle kielelle. Käsikirjoituksista vastasivat historian opiskelijat, käänöksistä kielten opiskelijat ja filmituotannosta Arcadan opiskelijat ja alumnit. Videot on helppo ladata mobiililaitteille ja ne ovat nähtävissä osoitteessa www.unioninakseli.fi.

Helsingin yliopiston musiikkiseura (HYMS) ja Helsingin yliopiston Musiikkitiede järjestivät *Soivat kaupungit* -konsertti- ja esitelmäsarjan.

Yliopisto järjesti Porthaniassa kaksipäiväisen ja kaikille avoimen luentosarjan *Helsinki History Marathon*, jossa 12 historian asiantuntijaa esitteli uusinta tutkimusta Helsingin historiasta. Luennot käsittelevät Helsinkiä sen perustamisesta lähtien aina nykyhetkeen saakka. Temaattisesti luennoilla pureuduttiin kaupungin kehitykseen vaikuttaneisiin historiallisiin solmukohtiin ja laajempiin kulttuurisiin ja rakenteellisiin kehityslinjoihin, joita tarkasteltiin osana laajempaa kansainvälistä kehitystä.

Kansalliskirjasto järjesti päärakennuksessaan näyttelyt *Suomen varhaisimman kirjakulttuurin synty* ja *Martti Lutherin vaikutus Suomessa* sekä sarjan yleisötapahtumia. Näyttelyihin liittyy esittelyjä suomen, ruotsin ja englannin kielellä sekä luentoja ja musiikkiesityksiä.

Kaisaniemen kasvimuseo kutsui kylään kesäkuussa ja syyskuussa. Museo-rakennus ja sitä ympäröivä kasvitieteellinen puutarha olivat avoinna yleisölle ilmaiseksi. Kasvimuseossa nähtiin keväällä näyttely *Tulppaanien lumo* ja syksyllä oli vuorossa jäkälänäyttely.

Helsingin yliopiston osakunnat ja tiedekuntajärjestöt sekä muiden pääkaupunki-seudun korkeakoulujen ylioppilaskunnat järjestivät perinteiset pöytäjuhlat eli *Suursitsit* Senaatintorilla 29.5.2012.

Aleksanteri -instituutti ja järjesti maaliskuussa keskustelutilaisuuden venäläisen kulttuurin tilasta nyky -Suomessa ja *Kylmän sodan ratikka* -ajelun neuvostotyöihin kesäkuussa osana *Pää ja Sydän* -näyttelyä.

Yliopistomuseossa avattiin näyttely *Löytöjä - taidetta kampuksilta*, joka esitteli Helsingin yliopiston taidekokoelmia runsaalta kahdelta vuosisadalta. *Yliopisto istuu* -näyttely yliopiston päärakennuksessa oli osa sekä juhluvuoden että designvuoden ohjelmaa. Näyttely kertoi yliopiston rakennusten sisustuksista lähes 200 vuoden ajalta.

C.L. Engelin suunnittelema *Helsingin observatorio* avautui remontin jälkeen tähtitieteen yleisökeskuksena lokakuussa 2012. Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -juhluvuoden päätöstilaisuus pidettiin observatoriossa laserteos *Sinisen viivan* syttyessä 10.12.2012. Laserlaite asennettiin observatorion katolle osana Unioninakseli -hanketta.

Metropolia ammattikorkeakoulun kanssa toteutettiin kolme hanketta. Ensimmäinen oli *Helsinki tanssii* dance mob -tapahtuma, jolla Metropolia onnitteli 200 -vuotiasta pääkaupunkia. Laskiaisena tanssirieha kokosi Metropolian tanssityöpajoihin osallistuneet pääkaupunkilaiset Senaatintorin ympäristöön. Osa esiintyjistä muodosti onnitteluviestin Tuomiokirkon portaille. Metropolian pop/jazz -musiikin koulutusohjelma järjesti helmikuussa kirkkokonsertin ja esittävän taiteen koulutusohjelman opiskelijat toteuttivat joulukuun alussa esityskokonaisuuden *Ihme Paikka!* Molemmat järjestettiin Kallion kirkossa osana kirkon 100 -vuotisohjelmaa.

Aalto-yliopiston ja tietotekniikan tutkimuslaitos HIITin yhteinen tutkimusprojekti OtaSizzle ja Sharetribe Oy toteuttivat *Kaupunginosista kyläyhteisöjä* - verkkopalvelun. Kaupunginosat voivat olla yhteisöjä, joissa ihmiset tuntevat naapurinsa ja tekevät asioita yhdessä, lainata, myydä, vuokrata ja vaihtaa tavaroita, järjestää kimpakyytirinkejä ja auttaa toisiaan eri tavoin arjen tilanteissa. Suurin suosio saavutettiin Kalliossa. Myös Pikku-Huopalahti ja Karisto olivat aktiivisia. Yhteensä perustettuihin yhteisöihin on liittynyt yli 800 asukasta ja toiminta jatkuu.

10. JUHLAVUOSI HELSINGIN KAUPUNGINOSISSA

Juhlavuosihanke esiteltiin Helsingin kaupunginosayhdistys Helka ry:n vuosikokouksessa keväällä 2011. Ennestään aktiivisiksi tiedetyt toimijat erottuivat vuoden aikana selvästi.

Kumpulan kylätilyyhdistys järjesti perinteiset *Kumpulan kyläjuhlat* 26.5.2012 talkoovoimin aurinkoisessa säässä ja paikalle saapui 20.000 kävijää. Tarjolla oli kirpputori, urheilua, musiikkia ja itse tehtyä ruokaa.

Kallion kulttuuriverkosto vastasi *Kallio Kukki!*- ja *Kallio kipinöi!*- tapahtumista toukokuussa ja marraskuussa. Molemmat tapahtumat ovat itsenäisesti tuotettujen tapahtumien kokonaisuus ja taustalla ovat Kallion ja sen lähiseudun yksityiset ihmiset, taiteilijat ja erilaiset järjestöt.

Pieni **Siltämäki-Suutarila -seura** teki yhteistyötä Suutarilan kirjaston ja Töyrynummen lähikoulujen kanssa. Seura järjesti 1.9.2012 *SiSu-päivän*, jonka ohjelmassa oli urheilua, tanssia, musiikkia ja taidekilpailuja 200-vuotiaan pääkaupungin kunniaksi. Koululaiset osallistuivat valokuvakilpailuun ja kirjoittivat esseitä kaupunginosansa historiasta ja tulevaisuudesta.

Pihlajamäki täytti 50 vuotta ja juhlatoimikunta järjesti 8.9.2012 *I Love Pihlis* -päivän, jota juhlittiin 60-luvun hengessä.

Föreningen för Drama och Teater rf. järjesti **Herttoniemen** kartanon joulupolun sunnuntaina 9.12.2012. Kaksikielinen tapahtuma Herttoniemen kartanon puistossa ja vanhassa Knusbackan maalaistalossa tarjosi jouluaiheista ja historiallista ohjelmaa koko perheelle.

Vuosaari-Seura järjesti mittavan ohjelmakokonaisuuden Itä-Helsingin kulttuuriviikoille 5.-25.10.2012 teemalla *Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina - Asukasvaikuttamista polvesta polveen*.

Myös kaupungin kulttuurikeskuksen toimitalot **Stoa**, **Malmitalo** ja **Kanneltalo** järjestivät juhluvuoden ohjelmaa omissa kaupunginosissaan.

11. JUHLAVUODEN VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI

Yleistiedotteita medialle lähetettiin vuoden aikana 24 kpl suomeksi ja ruotsiksi. Tiedote lähetettiin vähintään kerran kuussa ja erityistilanteissa useammin. Kuukausitiedotteisiin koottiin otos tulevan kauden ohjelmasta. Englanninkielisiä tiedotteita lähetettiin kahdeksan ja venäjänkielisiä neljä kappaletta, erityisesti Autonomian aika -festivaalista. Unioninakseli -hankkeen yleisviestintä liitettiin juhluvuoden viestintään.

Visuaalinen ilme

Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -juhluvuotta varten suunniteltiin kokonaisuutta luonnehtiva visuaalinen ilme tunnuksineen ja sitä käytettiin kaikessa juhluvuoden viestinnässä (liite 8). Suunnittelussa varauduttiin siihen, että sen rinnalla käytetään myös WDC -tunnusta. Graafisen ilmeen suunnitteli Kokoro & Moi -toimiston Teemu Suviala, joka loi myös WDC -ilmeen. Verkkosivut, esitteet, tiedotteet, lehti-ilmoitukset, ilmapallot, kassit, julisteet ja kutsukortit juhluvuoden tilaisuuksiin toteutettiin juhluvuosi-ilmeeseen pohjautuen ja kaupungintalon postikeskus käytti juhluvuoden logolla varustettua frankkeerausta. Ohjeistus visuaalisen ilmeen käytöstä sekä linkki kuvakoriin toimitettiin kaikille juhluvuoden osatuotannoille.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske/	+358 9 310 2500	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

Verkkosivusto ja Facebook

Juhlavuoden verkkosivusto www.helsinki200.fi avattiin joulukuussa 2011. Sivustolla esiteltiin laajasti kuvien ja tekstein juhlavuoden tapahtumatietoja, Helsingin historiaa, pääkaupungiksi tulon vaiheita ja tarinoita sekä kaupungin kehitystä pääkaupunkina. Verkkosivusto julkaistiin suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja venäjäksi ja siellä kävi vuoden aikana noin 140 000 vierailijaa. Verkkosivujen kautta saattoi tilata uutiskirjeen (384 tilaajaa). Sivusto on hyvä tietopaketti vielä juhlavuoden jälkeenkin. Esimerkiksi koulut voivat käyttää visuaalisesti kiinnostavaa aineistoa hyväkseen. Sivuston toimitti tapahtumayksikön tiedottaja Anne Hämäläinen, joka sai arvokasta apua aineiston kokoamiseen tietokeskuksen erikoistutkija Martti Helmiseltä, kaupunginmuseon kuva-arkistolta ja tutkija Marja Pehkoselta. Talous- ja suunnittelukeskuksen viestintäpäällikkö Sirpa Jyrkänne toimitti verkkosivustolle artikkeleita ja avusti yleisissä viestintätehtävissä.

Juhlavuoden facebook avattiin helmikuussa 2012. Keväällä 2012 facebookissa julkaistiin kampanja ja järjestettiin tietokilpailu, jonka voittaja sai palkinnoksi illallisen kahdelle valitsemassaan HelsinkiMenu -ravintolassa. Facebookissa oli 844 ”tykkääjää”, joilla kavereita yhteensä 212 803 (eli mahdollisuus levitä kaikille näille). Postauksia klikattiin n. 250–1100/postaus.

Liputus

Juhlavuoden liputusajankohdat kaupungin keskeisillä paikoilla jaettiin hyvässä yhteisymmärryksessä World Design Capital Helsinki 2012 -hankkeen kanssa. Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -liputusajankohdat olivat 10.–26.4.2012 ja 5.–22.6.2012, jolloin juhlavuoden lippu vedettiin salkoon kaupungin keskeisissä kiinteistöissä. Liputus jatkui koko vuoden kaupungintalon edustalla, jossa lipputangot jaettiin (3 + 3) World Design Capital Helsinki 2012 -hankkeen kanssa Liputusaikoja- ja paikkoja suunniteltaessa kävi selväksi, että kaupungin sisäinen liputusohjeistus kaipaava juhlavuosien ja erityishankkeiden osalta selkiyttämistä. Liputusten hintarakenne on ongelmallinen ja liputuksen hyödyntäminen kaupunkikuvassa on kallista.

Juhlavuoden logolla varustettua lippusiimaa käytettiin useissa ulkotapahtumissa koristeina ja niillä rajattiin alueita pitkin vuotta.

Muu ulkomainonta

Ulkomainonnassa käytettiin liputuksen lisäksi **siltabanderolleja** ja **adshel-julisteita** sekä Kampin keskuksen suurta **digitaulua**. Helsingin rautatieaseman lähtöhallin kahdella suurella **valomainostaululla** (1200 x 479 cm) markkinoitiin juhlavuotta vuodenvaihteessa 2011–2012.

Kaisaniemen ja Ruoholahden **metroasemien vitriinit** olivat juhlavuoden käytössä. Vitriineihin teetettiin mainosteippaukset, joilla markkinoitiin yksittäisiä tapahtumia.

Postiosoite PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske/	Puhelin +358 9 310 2500	Faksi +358 9 310 36204	Tilinro 800012-62637	Y-tunnus 0201256-6 Alv.nro FI02012566
---	---	-----------------------------------	----------------------------------	--------------------------------	---

Kaisaniemen vitriinit olivat käytössä helmikuusta heinäkuun loppuun ja syyskuusta marraskuun loppuun. Ruoholahden vitriineissä oli teippaukset kesä–heinäkuussa ja syys–lokakuussa.

Helsinki Midnight Run -tapahtumaan teetettiin kadunvartta elävöittämään neljä historiallista **valokuvasuurennosta**, joita käytettiin myös Hietalahden torilla Autonomian aika -festivaalin aikana.

Juhlavuoden logolla varustettuja **ilmapalloja** jaettiin keskeisillä paikoilla ja Hietalahden torilla Helsinki -päivänä ja Autonomian aika -festivaalin aikana.

Painotuotteet

Juhlavuoden ”airutesite” julkaistiin toukokuussa 2011 suomeksi ja ruotsiksi sekä ja englanniksi ja venäjäksi (liite 9). Esitteessä kerrottiin juhlavuodesta, sen merkityksestä ja pääkaupungin historiasta yleisellä tasolla, mutta siinä ei ollut ohjelmatietoja. Tammikuussa 2012 julkaistiin tarkempi ohjelmalehtinen, jota jaettiin mm. Matka-messuilla. Esitteestä tehtiin syksyn ohjelmalla täydennetty uusi painos elokuussa 2012 (liite 10).

Autonomian aika -festivaalista tehtiin juliste ja ohjelmakortti.

Seminaareissa ja muissa sisätilojen tapahtumissa käytettiin juhlavuoden rollup - julisteita. Juhlavuoden logolla varustettua paperikassia tilattiin 2000 kpl ja sitä käytettiin mm. pääjuhlan lahjakirjan jaossa huhtikuussa ja Hietalahden torilla Autonomian aika -festivaalilla.

Juhlavuoden painotuotteet suunnitteli tapahtumayksikön julkaisusuunnittelija Marita Haukema.

Lehti-ilmoittelu

Maksettuja ilmoituksia julkaistiin muutaman tapahtuman yhteydessä Helsingin Sanomissa, Hufvudstadsbladetissa ja Metrossa, erityisesti Autonomian aika - festivaalin aikana.

Media

Helsingin Sanomat ja muut valtakunnalliset lehdet seurasivat kiitettävän aktiivisesti juhlavuoden suurimpia tapahtumia ja muutamia pienempiäkin noteerattiin. Keväällä Helsingin Sanomat julkaisi Antti Mannisen artikkelisarjan *Kuolleet fantasiat*. Sarja esitteli Helsingin toteutumatta jääneitä arkkitehtuurisuunnitelmia, joita tehtiin Helsingin tultua pääkaupungiksi.

Radion ja television uutisissa ja ajankohtaiskatsauksissa seurattiin juhlavuotta, mutta erillistä ohjelmaa siitä ei tehty.

12. VAIKUTTAVUUDEN ARVIOINTI

Missä onnistuttiin - mittava ohjelma ja yhteistyö

Hitaan alun jälkeen juhlavuoden ohjelmaan tuli monia uusia toimijoita ja hankkeita. Niiden kautta pystyttiin avaamaan pääkaupunkihistorian merkitystä myös nykypäivän näkökulmasta. Ohjelma oli lopulta hyvin mittava ja monipuolinen ja sitä oli niin lapsille kuin aikuisille.

Juhlavuoteen kuului noin kolmesataa ohjelmanumeroa. Mukana oli näyttelyitä, luentoja, opastuskierroksia, julkaisuja, lyhytfilmejä, elokuvanäytöksiä, julkista taidetta, konsertteja, ruokakulttuuria, keskustelutilaisuuksia, näytelmiä, tanssia, urheilutapahtumia ja kehityshankkeita. Ohjelmaan otettiin mukaan kaikki ehdotukset, jotka jollain tavalla toivat esille Helsingin kehitystä, kulttuuria ja erilaisia ilmiöitä pääkaupunkihistorian ajalta. Ohjeistuksessa korostettiin, että kaiken ei tarvitse olla vanhaa historiaa. Myös kehityskaaret ja tulevaisuus ovat kiinnostavia pääkaupungin tulevan historian rakennusaineina.

Juhlavuosi pyrittiin toteuttamaan mahdollisimman laajalti kaupungin virastojen oman toiminnan ja talousarvioiden puitteissa sekä ulkopuolisin tuotannoin, jotka saivat Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -statuksen. Monet pienetkin järjestöt innostuivat järjestämään omaa ohjelmaa.

Tapahtumien kävijämäärät vaihtelivat suuresti tilaisuuden luonteen mukaan aina pienten asiantuntijaseminaarien muutamista kymmenistä hengistä suuriin katutapahtumiin, joissa liikkui kymmeniä tuhansia ihmisiä. Kävijöiden oli helppo identifoida tarkasti otsikoidut näyttelyt ja seminaarit osaksi pääkaupungin juhlavuotta, kun taas esimerkiksi Helsinki -päivän tapahtumien kirjo oli niin laaja, että osallistujat eivät sen kummemmin tulleet ajatelleeksi päivän ohjelmaa osana 200 -vuotisjuhlintaa.

Juhlavuoden merkittävää antia oli kaupungin hallintokuntien lisääntynyt yhteistyö. Kontaktit kasvoivat ja naapurivirastojen roolit kirkastuivat. Vuoden aikana kävi myös selväksi, miten tärkeitä kumppaneita kaupungille ovat yliopistot, korkeakoulut ja seurakuntayhtymä. Kaupunginosayhdistysten toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, joten niiden aktiivisuus on hyvin vaihtelevaa. Joukosta nousee aina muutamia aktiivitoimijoita, jotka panostavat oman kaupunginosansa elävöittämiseen.

Kovimmat haasteet

Yhteiselo - kaupungin kaksi juhlavuotta

Päätös Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -juhlavuoden järjestämisestä tehtiin 17.6.2009, jolloin kaupunginjohtaja nimesi työryhmän valmistelemaan juhlavuotta.

Samanaikaisesti oli käynnissä kansainvälinen hakuprosessi World Design Capital 2012 -nimityksen saamiseksi. Helsinki haki WDC -statusta yhdessä Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Lahden kanssa. Kansainvälinen designsäätiö ICSID vahvisti Helsingin WDC -statuksen 25.11.2009.

Aiemmin tehdyssä Helsinki 200 -työryhmän muistiossa 18.9.2009 todetaan, että ”Helsingin mahdollinen WDC -status vaikuttaa merkittävästi juhluvuoden sisältöön varsinkin kansainvälisten suhteiden osalta. Samoin juhluvuoden visuaalinen ilme liitetään designiin.”

Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -työryhmän mietinnössä 19.2.2010 todetaan: ”WDC -brändiä valvova ICSID edellyttää, että pääkaupungin 200-vuotisjuhla ei jätä designvuotta varjoonsa saati provinsioi sitä. Juhluvuoden on pysyttävä rajallisena, kansallisena ja paikallisena.”

Kahdessa samanaikaisessa juhluvuodessa nähtiin paljon yhteistyömahdollisuuksia. Vuonna 2012 Helsingissä järjestettiin myös jääkiekon MM-kisat ja yleisurheilun EM-kisat. Oli siis tiedossa todellinen supervuosi. Nämä neljä suurhanketta kokoontuivat säännöllisesti suur tapahtumaryhmänä ja pyrkivät koordinoimaan tapahtumat yhteistuumin. Keskinäinen näkyvyys haluttiin taata. Suurhankkeiden resurssointi oli kuitenkin hyvin erilaista.

WDC -toimisto käynnistettiin nopeasti ICSIDin päätöksen selvittyä. Hankkeen toteuttamista ja oikeuksien hallintaa varten perustettiin Kansainvälinen designsäätiö, jonka toimistoon rekrytoitiin runsaasti henkilöstöä. WDC -hankkeen kokonaisbudjetti vuosille 2010-2013 oli noin 18 miljoonaa euroa.

Kaupungin hallintokuntia kehoitettiin osallistumaan täysipainoisesti WDC -hankkeen toteutukseen niiden omaan toimintaan soveltuvalla tavalla ja talousarvioidensa puitteissa. Suuren julkisuuden saanut WDC -vuosi koettiin houkuttelevana ja moni 200-vuotisjuhlan ohjelmaan sopiva hanke haki ensisijaisesti WDC -statusta. Näin toimivat myös useat kaupungin omat virastot.

Esimerkiksi Unioninkadun historiallisen aseman nostaminen esiin oli valittu pääkaupungin 200-vuotisjuhlan päähankkeeksi ja siitä tehtiin vuoden juhlatatu. Työryhmä totesi 17.12.2009, että ”kaupunkisuunnittelu ja arkkitehtuuri ovat olleet historiallisesti keskeisiä pääkaupunkiroolin kehityksessä alkaen Senaatintorin luomisesta. Ne myös kytkevät juhluvuoden Pietariin ja Berliiniin arkkitehti C.L. Engelin kautta”. Kaupunkisuunnitteluviraston vetämä Unioninakseli -hanke lähti kuitenkin liikkeelle WDC -hankkeena ja työsuunnitelmassa ei mainita Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -juhluvuotta. Vuoden mittaan hanke päättyi selkeämmin osaksi Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -juhluvuotta ja sen viestintä keskitettiin tapahtumayksikköön ja juhluvuoden verkkosivuille.

Yhteistyö itse WDC -toimiston kanssa sujui hyvässä hengessä ja yhteyttä pidettiin puolin ja toisin.

Näkyvyys

Kaikille juhluvuoteen osallistuvien hankkeiden vastuuhenkilöille lähetettiin virallinen viestintäohjeistus ja linkki kaupungin aineistopankkiin, josta sai logon. Osahankkeiden viestinnässä unohdettiin kuitenkin usein mainita, että ohjelma on osa Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -juhlavuotta ja sen vuoksi jouduttiin tekemään korjausliikkeitä. Tuottajia piti muistuttaa, että juhluvuoden teeman tulee olla näkyvillä ohjelmassa, vaikka historiaa ei haluttu tuoda esiin ”päälle liimattuna”. Pääkaupunkihistoria kulki ohjelmassa mukana kudelmana, mutta se ei aina erottunut selvästi omana kokonaisuutena, ja juhluvuosi saattoi joissakin tapahtumissa harmillisesti kadota ihmisten mielistä.

Pääkaupungin 200-vuotisjuhlan osuminen yhteen World Design Capital 2012 -vuoden kanssa selvästi verotti sen näkyvyyttä ja monien kaupunkilaisten mielessä juhluvuodet menivät sekaisin. Jos hanke oli osa myös designpääkaupunkivuotta, suurempi näkyvyys annettiin WDC:lle ja juhluvuoden logon käyttö oli satunnaista.

Näin tapahtui myös joidenkin kaupungin omien hankkeiden kohdalla. Juhlavuoden päänäyttelyn - *Pää ja sydän - Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina* - otsikko ja sisältö olivat tukevasti pääkaupunkihistoriaa, mutta se oli näkyvästi myös WDC -hanke. Näyttelylle luotiin oma logo eikä viestinnässä annettu juurikaan näkyvyyttä 200 -vuotisjuhlan viralliselle ilmeelle. Kaupunkisuunnitteluviraston näyttelyt Laiturissa kuuluivat WDC -ohjelmaan ja otettiin osaksi Helsinki 200 vuotta -pääkaupunkina juhluvuoden ohjelmaa huomautuksen jälkeen. Kaupunginmuseon näyttelyt olivat teemansa puolesta oleellisesti pääkaupungin historiaa, mutta viestinnässä juhluvuosi mainittiin harvakseltaan ja logoa ei juurikaan käytetty.

Helsingin 200 -vuotisjuhlan ja WDC -tunnuksien yhteiskäyttö ei aina onnistunut johtuen WDC -logon käyttörajoituksista.

Vuonna 2012 myös suuret urheilutapahtumat, MM-jääkiekko ja EM-yleisurheilu, tarvitsivat osansa kaupunkinäkyvyydestä, joten kilpailu yleisön huomiosta oli kovaa neljän suurhankkeen kesken, hyvästä yhteistyöstä huolimatta.

Kaupungin kahden suuren juhluvuoden osuminen samalle vuodelle tuo väistämättä tilanteita, joissa resurssien, kaupunkitilan ja näkyvyyden jakaminen voi olla ongelmallista. Vastaava tilanne oli vuonna 2000, kun Helsinki täytti 450 vuotta ja Helsinki oli myös Euroopan kulttuuripääkaupunki.

Jos samanaikaisten juhluvuosien valintatilanteita osuu kohdalle tulevina vuosina, niiden organisointi on syytä suunnitella tarkkaan.

Helsingissä 22. maaliskuuta 2013

Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -työryhmä:

Veikko Kunnas
kulttuurijohtaja vs.

Victor Andersson
erityisasiantuntija

Nina Brander
erityisasiantuntija

Martti Helminen
erikoistutkija

Hilkka Hytönen
tuottaja

Jere Jäppinen
tutkija

Paula Katajamäki
tiedottaja

Anu Kiiskinen
aluesuunnittelija

Ira leväaho
projektipäällikkö

Saila Machere
tapahtumapäällikkö

Asta Manninen
johtaja

Tiina Merisalo
museonjohtaja

Leena Pellilä
maahanmuuttoasioiden johtaja

Marja-Leena Rinkineva
elinkeinojohtaja

Janne Prokkola
arkkitehti

Liisa Suoninen
viestintäpäällikkö

Eero Waronen
viestintäpäällikkö

TUOTTAJAN JÄLKIKIRJOITUS

Mitä juhluvuodesta jää? Ohjelmaan kuului hankkeita, jotka jatkuvat merkivuoden jälkeenkkin. Unioninakselin ympäristöä kohennetaan ja valaistusta parannetaan, sen varrella nähdään taidetta ja tapahtumia, Opastepilotti -hanke jatkuu, Sininen viiva - laserteos loistaa tulevinakin vuosina, Sharetribe -verkkopalvelu on vasta tiensä alussa, jne.

Juhlavuoden kautta on avattu panoraama pääkaupungin kohtaloihin, helsinkiläisten elämään ja kaupungin toimintaan ennen ja nyt. Helsinki on pääkaupunkiaikanaan saanut isännöidä suuria kansainvälisiä tapahtumia ja poliittisia kohtaamisia, dramatiikkaakin on ollut mukana. Helsingin kautta on lähdetty ulkomaille ideoita etsimään ja täältä on Suomeen rantautunut uusia ilmiöitä ja trendejä. Pääkaupunki on ollut myrskyjen silmässä ja kärsinyt sodista. Sitä on arvosteltu ylpeäksi ja itseriittoiseksi, Helsingin herrat ovat kuulleet kunniansa.

Matka jatkuu. Juhlavuosi on omalta osaltaan tuonut pääkaupungin roolin ja merkityksen lähemmäksi suomalaisia ja auttanut ymmärtämään, että kaikki ei ole sitä, miltä näyttää. Helsinki menee kohti tulevaisuutta hiukan viisaampana, uusia sukupolvia kannustaen. Tähän tähtää myös kaupunginvaltuuston 11.4.2012 tekemä juhlapäätös, jolla halutaan ehkäistä nuorten syrjäytymistä. Merkivuoden perinnöksi jäävät toimet nuorten hyväksi.

Juhlavuoden verkkosivustolla voi vastedeskin tutustua pääkaupungin historian merkittäviin etappeihin ja kaupungin kehitykseen. Historia ei ole vain vanhojen tapahtumien muistelua vaan sitä tehdään nyt. Tämänkin päivä on huomenna historiaa. Nuoria on innostettu siirtämään katse myös tulevaisuuteen. Töyrynummen ala-asteen oppilas Veera Mielonen kirjoitti näin:

"Tulevaisuuden Töyrynummessa ala-aste on muutettu 11-kerroksiseksi kauppahalliksi. Yläasteen tilalla on jättikarkkikauppa ja tästä menee Ilmavaltatie 31. Paljon pilvenpiirtäjiä ja eläintarha, jossa on mm. kykkelsejä, hippokamppeja, yksisarvisia, tilituliskoja jne. Kukkaniiitty, joka on muisto raparperipelloista, on vieläkin jäljellä. Sitä käytetään museona."

Hilkka Hytönen
Tuottaja
Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina 2012